

L'APLICACIÓ DE LES DIRECTIVES EUROPEES I LA RECONVERSIÓ DEL SISTEMA DE REG SÓN LA PRINCIPAL CAUSA

Castelló ha reduït la pressió sobre els recursos hídrics subterranis

Ignacio Morell, catedràtic d'Hidrogeologia, apunta el repte actual de recuperar «quantitat i qualitat» | Al subsol castellanenc hi ha l'equivalent de vint embassaments de M. Cristina a plena capacitat

MÓNICA MIRA
mmiragarces@mediterraneo.elperiodico.com
CASTELLÓN

El catedràtic d'Hidrogeologia de la Universitat Jaume I (UJI) de Castelló, Ignacio Morell, afirma que «el 70% de l'aigua consumida a la província procedeix dels nostres aqüífers», dades que evidencien que «la nostra activitat vital i el desenvolupament socioeconòmic depenen de la disponibilitat d'aigües subterranies i així seguirà essent en el futur i, tal vegada, d'una manera més crítica».

El debat i la preocupació sobre l'estat de salut dels aqüífers subterranis de la província de Castelló és antic i sempre ha apuntat a les mateixes amenaces. La principal és la sobreexplotació que, com defineix Morell, no és més que «la contínua extracció de volums d'aigua superiors als disponibles anualment». Un altre dels perills és la contaminació, especialment per «la salinització i la nitrificació», que per a aquest reconegut catedràtic són «els processos contaminants més perversos».

CANVI DE TENDÈNCIA // El desconeixement dels recursos existents que caracteritzava a aquesta qüestió fins fa un temps va derivar, com indica Ignacio Morell, en una «falta de control sobre les extraccions», que ha dificultat «fer una gestió mitjanament acceptable». Però malgrat un escenari advers que ha provocat «que l'estat actual dels recursos no siga el més desitjable», afirma que «la bona notícia és que la situació pot estar canviant», per l'aplicació de la Directiva Marco de l'Aigua de l'any 2000 «i per la reconversió dels regadius» dels últims anys.

Una imatge d'arxiu de l'embassament de Maria Cristina en un moment de pèrdua de recursos per escasses pluges.

El primer pas per a propiciar el canvi ha sigut «l'aplicació d'esforços que han millorat el nivell de coneixements sobre els nostres aqüífers», malgrat que considera que «encara queda molt de camí per recórrer». Però, tal vegada, la transformació substancial ha estat conseqüència de «reduir a quasi la meitat l'aigua que anualment consumim en l'activitat agrícola» que, com resumeix Ignacio Morell, «representa quasi el 80% del consum total». I eixe fet «ha permès alleujar considerablement la pressió sobre els recursos».

Per a aquest expert en Hidrologia, «el repte al qual hem de fer front ara és recuperar tant com siga possible la quantitat i la qualitat dels nostres recursos». Adverteix que «no és possible arribar als

Un aqüífer, quan hi ha sequera, és «una reserva estratègica decisiva»

► L'aigua de pluja, de la qual depèn el nostre consum, no s'emmagatzema igual als embassaments superficials que als subterranis, de fet, les diferències són substancials i és bàsic conèixer i comprendre el seu funcionament, indica Morell.

► Als anys humits, descriu, «els cabals dels rius augmenten i els embassaments poden emmagatzemar més aigua», però en anys secs, «les aportacions se'n ressenten i els volums disponibles disminueixen severament».

► La situació és ben diferent als aqüífers subterranis, perquè es reomplen de manera «diferida». En èpoques de pluges també s'incrementa la seua recàrrega, però a diferència dels embassaments superficials, «el volum disponible no es redueix tant i es converteixen en reserves estratègiques decisives». Morell adverteix que això suposa que «la seua recuperació és molt lenta», especialment pel que fa a la qualitat, donat que «es requereix renovar tota l'aigua existent, el que pot suposar dècades».

GABRIEL UTIEL

les xifres

20 vegades a plena capacitat l'embassament de Maria Cristina és la capacitat dels aqüífers existents al subsol de la Plana de Castelló.

4 són els aqüífers subterranis més importants, el de la plana de Castelló, la plana d'Orpesa-Torreblanca i Vinaròs/Benicarló a la costa, i el més gran del Maestrat, malgrat que hi ha nombrosos aqüífers interns de gran importància a l'àmbit local.

30% és la reducció estimada de recursos en la conca del Xúquer al s. XXII.

estàndards de fa 50 anys, perquè la demanda ara és molt superior, però eixa ha de ser la tendència.

I això com es pot fer? Explica que els aqüífers tenen gran capacitat d'emmagatzematge. Fica un exemple molt visual, «en el subsol de la Plana de Castelló hi ha l'equivalent a vint embassaments de Maria Cristina a plena capacitat». Per protegir-los de les amenaces «la dessalació d'aigua de mar, la reutilització efectiva de les aigües residuals regenerades, els transvasaments, la recàrrega artificial d'aqüífers i, per damunt de tot, l'estalvi i l'eficiència, són les ferramentes per a suavitzar la pressió sobre els recursos hídrics». I considera indispensable «mesurar fidelment —no estimar— els consums i conscienciar la ciutadania». ■